

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

24 квітня 2025 р.

Львів

№ 63/96-рп/к

Справа № 63/4-03-91-2025

Про початок розгляду
справи про порушення
законодавства захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання Четвертого відділу досліджень і розслідувань від 23.04.2025 № 63-03/198-П та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИЛА:

Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) у зв'язку з виконанням завдань, визначених Законом України «Про Антимонопольний комітет України» провело дослідження щодо дотримання законодавства про захист економічної конкуренції Шептицькою міською радою у сфері надання ритуальних послуг.

За результатами проведеного дослідження встановлено обставини, які можуть свідчити про наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у діях Шептицької міської ради.

1. ВІДПОВІДАЧ:

Відповідачем є:

- (1) Шептицька міська рада (далі – Рада) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР), дата державної реєстрації 11.04.2002. Ідентифікаційний код юридичної особи *інформація з обмеженим доступом*.
- (2) Відповідно до відомостей з ЄДР, Шептицька міська рада є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.
- (3) Місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*.
- (4) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 718-р місто Шептицький є адміністративним центром Червоноградської міської громади, до складу якої також входить 14 населених пунктів – 2 міста (Соснівка і Шептицький), селище Гірник та 11 сіл: Бендюга, Бережне, Борятин, Волсвин, Городище, Добрячин, Межиріччя, Острів, Поздимир, Рудка, Сілець.

2. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ:

- (5) Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (6) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
- (7) Повноваження органів місцевого самоврядування визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», зокрема, відповідно до статті 1 цього Закону: представницький орган місцевого самоврядування - виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.
- (8) Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (9) Частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (10) Частиною третьою статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (11) Згідно з пунктом 30 статті 26 Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що створення, ліквідація, реорганізація та перепрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідної територіальної громади є виключною компетенцією міської ради. Рішення про створення організацій комунальної власності повинні прийматися виключно на пленарних засіданнях міської ради.
- (12) Правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих визначають Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про поховання та похоронну справу».

- (13) Відповідно до пункту 3 частини п'ятої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» (надалі – Закон) органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (14) Частиною першою статті 9 Закону визначено, що ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.

3. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ШЕПТИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ:

- (15) Відповідно до інформації наданої виконавчим комітетом Шептицької міської ради листом від 14.02.2025 № 81.07-814/25/01.02-02 (вх. №63-01/532 від 17.02.2025) на адміністративній території Шептицької міської ради за період 2022-2024 р.р. та січня 2025р. було 12 діючих кладовищ.
- (16) У 2022 році обслуговування та забезпечення благоустрою кладовищ здійснювало 2 суб'єкти господарювання комунальне підприємство «Комунальник» (ідентифікаційний номер юридичної особи: *інформація з обмеженим доступом*, юридична адреса: *інформація з обмеженим доступом*, далі – КП «Комунальник») та комунальне підприємство «Соснівкажитлокомунсервіс» (ідентифікаційний номер юридичної особи: *інформація з обмеженим доступом*, юридична адреса: *інформація з обмеженим доступом*, далі -КП «Соснівкажитлокомунсервіс»). В період 2023-січень 2025років обслуговування та забезпечення благоустрою кладовищ здійснювало лише КП «Комунальник».
- (17) Шептицька міська рада у вищезазначеному листі надала інформацію про те, що радою окремо не створено ритуальної служби. Організацію поховань здійснює КП «Комунальник» на балансі якого є міські кладовища та одним із предметів діяльності згідно статуту є: обслуговування та експлуатація кладовищ, надання ритуальних послуг.
- (18) Отже, всупереч Закону Шептицькою міською радою не створено на адміністративній території ради ритуальну службу, а ритуальні послуги надаються КП «Комунальник».
- (19) Основними завданнями ритуальної служби згідно Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (надалі - Типове положення), є здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної приналежності.

- (20) Згідно зі частиною першою статті 10 Закону та пункту 4 Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, затвердженого Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 №193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу» (надалі – Наказ № 193), надання ритуальних послуг відповідно до Переліку здійснюється ритуальними службами або за договором, укладеним з ритуальними службами, суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (21) Наказом № 193 затверджено Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за N 1111/9710 (надалі - Мінімальний перелік), до якого входять, зокрема:
1. Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
 2. Оформлення свідоцтва про поховання.
 3. Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
 4. Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу.
- (22) Таким чином, суб'єкти господарювання інших (крім комунальної) форм власності мають право на надання ритуальних послуг лише за наявності укладеного договору з ритуальною службою про надання цих послуг, а предмети ритуальної належності можуть виготовляти та реалізовувати самостійно, без укладання договору з ритуальною службою.
- (23) Але, оскільки Шептицькою міською радою не створено ритуальну службу, суб'єкти господарювання позбавлені можливості укладати договори про надання ритуальних послуг, що створює бар'єри вступу на ринок ритуальних послуг на адміністративній території Шептицької міської ради, тобто не реалізуються можливості статті 10 Закону та пункту 8 Типового положення.
- (24) У статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» вказано, що особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського/міського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору – замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг. Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним Мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Суб'єкти господарювання можуть самостійно на підставі звернення осіб, які зобов'язались поховати померлого, виготовляти та реалізовувати предмети ритуальної належності, якщо вони відповідають вимогам нормативно-правових актів та затвердженій вартості, де це передбачено законодавством.

- (25) Бездіяльність Шептицької міської ради з невиконання приписів Закону України «Про поховання та похоронну справу» призвела до відсутності на адміністративній території Шептицької громади ритуальної служби, яка б мала повноваження на укладання договорів з суб'єктами господарювання, які виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Шептицької громади та на укладання відповідних договорів-замовлень на організацію та проведення поховань з особами, які зобов'язались поховати померлого.
- (26) Тобто, суб'єкти господарювання, які мають бажання працювати на ринку ритуальних послуг на адміністративній території Шептицької громади, не мають можливості укласти відповідні договори, у зв'язку відсутністю ритуальної служби, на яку законодавством покладені функції з укладання відповідних договорів та діяти у правовому полі.
- (27) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України. Згідно зі статтею 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається неправомірне обмеження конкуренції.
- (28) В частині першій статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є, в т.ч. дії чи бездіяльність, які призвели або можуть призвести до недопущення, обмеження, усунення чи спотворення конкуренції.
- (29) Таким чином, дії Шептицької міської ради, які полягають у нездійсненні організації надання ритуальних послуг на адміністративній території Шептицької громади, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та кваліфікується, як антиконкурентні дії органу місцевого самоврядування які можуть, призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.

Враховуючи вищенаведене, керуючись статтями 12, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 36, 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 за №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, (із змінами), пунктом 2 розділу II, пунктом 9 розділу VI і пунктом 1 розділу VII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Розпочати розгляд справи за виявленими в діях Шептицької міської ради Львівської області (ідентифікаційний код юридичної особи *інформація з обмеженим доступом*), Шептицької міської ради, які полягають у нездійсненні організації надання ритуальних послуг на адміністративній території Шептицької громади, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та кваліфікується, як антиконкурентні дії органу місцевого самоврядування які можуть, призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.

2. Аналіз та збирання доказів у справі доручити Четвертому відділу досліджень і розслідувань Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ